

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Sairanen, R.; Takaeilola, M. & Rajala, S. 2020. Terveysthuoltoalan maahanmuuttajat SOTE-silta - täydennyskoulutuksella töihin. Talk-verkkolehti, HYVE 15.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/mobiilidokumentti-valtuuttaa-ja-vastuuttaa-perehtymaan-ja-ottamaan-kantaa/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Sairanen, R.; Takaeilola, M. & Rajala, S. 2020. Terveysthuoltoalan maahanmuuttajat SOTE-silta - täydennyskoulutuksella töihin. Online Magazine Talk, Health and Well-being 15.2.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/taide/mobiilidokumentti-valtuuttaa-ja-vastuuttaa-perehtymaan-ja-ottamaan-kantaa/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Raija Sairanen

VTM, yliopettaja emerita , Turun ammattikorkeakoulu, Terveys ja hyvinvointi

Mervi Takaeilola

KM, lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, Terveys ja hyvinvointi

Sirpa Rajala

FL, lehtori, Turun ammattikorkeakoulu, Terveys ja hyvinvointi

Terveystieteiden maahanmuuttajat SOTE-silta -täydennyskoulutuksella töihin

Avainsanat: **kielitaito, maahanmuuttajat, TKI-yhteistyö, työelämäyhteistyö**

Suomessa on vaikeaa päästä tekemään sairaanhoitajan töitä, jos on opiskellut tutkinnon ulkomailla. Tämän vuoksi monet joutuvat työskentelemään hoitoapulaisina. Jotkut suorittavat lähihoitajan tutkinnon. Joku on aloittanut sairaanhoitajatutkinnon opiskelun uudestaan alusta asti. Osa heistä on töissä kaupan kassalla tai rakennusmiehenä. Monet ovat on jääneet työttömäksi.

Ministeriöiden mielestä korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien on päästävä joustavasti ja nopeammin töihin. Sote-alalla on jo työvoimapula. Erityisesti sairaanhoitajia tarvitaan lisää maahanmuuttajista.

Korkeakoulutettujen maahanmuuttajien täydennyskoulutusta

Turun ammattikorkeakoulu on järjestänyt aiemmin työvoimapolitiista SATU-koulutusta vuosina 2003-2017. SATU-koulutus oli sairaanhoitaja (AMK) -tutkintoon johtavaa pätevyyskoulutusta. Työministeriön rahoitus loppui vuonna 2018. Tämän jälkeen ei enää rahoitettu tutkintoon johtavaa koulutusta. Oli kehitettävä jotain tilalle. SOTE-silta-hanke jatkaa Urareitti-hanketta (2015–2018), jossa kehitettiin tätä uutta täydennyskoulutusmallia.

SOTE-silta on täydennyskoulutusta. Se koskee EU- tai ETA-alueen ulkopuolella sairaanhoitajan, kuntoutuksen (fysioterapeutti, toimintaterapeutti), röntgenhoitajan, bioanalytiikan, suuhygienistin ja kättilön korkeakoulututkinnon suorittaneita. Hankkeessa kuvataan myös sosionomin koulutusprosessi.

Hanketta koordinoi Metropolia AMK. Mukana on lisäksi Diakonia-ammattikorkeakoulu, Lapin AMK ja Turun AMK. Hankkeen kesto on 1.3.2018 – 30.9.2020. Tämä on ESR-hanke, jonka rahoittajana on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus.

SOTE-sillan avulla päteväksi sairaanhoitajaksi

SOTE-sillassa korostuu arvostus. Maahanmuuttajat nähdään yhteiskunnan arvokkaina jäseninä. Tarvitaan "siltaa", jotta heidän osaamisensa saadaan täysin käyttöön. He eivät enää opiskele päällekkäisiä tai alempia tutkintoja kuin ovat jo suorittaneet lähtömaassa. Tutkintoa täydennetään vastaamaan suomalaista työelämää.

Suomen itsenäisyyden juhlarahaston SITRAn neljä teesiä elinikäisestä oppimisesta tukevat hyvin SOTE-sillan ydinajatuksia.

- Osaamisen kehittäminen on aidosti kaikille mahdollista. Osaamistarpeisiin vastataan joustavasti ja ketterästi. Jokaista tuetaan oman osaamisen kehittämisessä. Ohjausta tarjotaan kokonaisvaltaisesti.
- Koulutuksen saavutettavuus kaikille varmistetaan.
- Eri tavoin hankittu osaaminen tunnustetaan.
- Suomen menestys rakentuu osaamiselle. Turvataan osaajien riittävyys.

SOTE-sillassa maahanmuuttajat vahvistavat työllistymisen kannalta riittävän suomen kielen osaamisen. Kielitaitotason ihannetavoite on B2/YKI 4. Valviran virallinen kielitasovaatimus on B1/YKI 3, joka vastaa kansalaisuuden saamisen kielitaitovaatimusta.

Kuva1. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (Sairanen)

Lähtömaassaan maahanmuuttajilla oli oman ammatinsa pätevyys. He olivat taitavia ja osaavia sairaanhoitajia. Tullessaan Suomeen ei heidän sairaanhoitajan todistuksensa eikä ammattitaitonsa pitänyt täällä. Lisäksi he eivät osanneet suomen kieltä. Missä he olisivatkaan, jos eivät olisi hakeneet SOTE-sillan täydennysopintoihin? (Kuva 1.) SOTE-sillassa heidän ammatillinen osaamisensa tunnustetaan ja tunnustetaan. SOTE-silta mahdollistaa pääsemään oman ammatinsa töihin nopeammin.

Hankkeen tavoitteena on 73 terveysalan ammattilaisen pätevytyminen ja työllistyminen. Heistä 60 on sairaanhoitajia ja 13 muiden SOTE-alan ammattien edustajia. Marraskuussa 2019 hankkeessa oli mukana jo sata ammattilaista.

Ensimmäiset sairaanhoitajat valmistuivat helmikuussa 2019 (kuva 2). He ovat saaneet Valviran laillistuksen ja työllistyneet sairaanhoitajana Suomessa. Heistä oli artikkeli Tehy-lehdessä 9/2019. Tähän mennessä on jo valmistunut yhdeksän sairaanhoitajaa, yksi fysioterapeutti ja yksi bioanalytiikko.

Kuva 2. Ensimmäiset valmistujaiset 28.2.2019 Helsingissä. Keinutuoleissa valmistuneet täydennyskoulutuksen käyneet sairaanhoitajat ja taustalla opettajatiimiä (Kuva: Terhi Eskelinen).

Miten päästä pätevytympolulle

Hakijalla on oltava EU-/ETA-alueen ulkopuolella suoritettu bachelor-tasoinen sairaanhoitajan tai muu SOTE-alan tutkinto. Mikäli tämä ei täyty, hänet ohjataan oikealle urapolulle SIMHEN (Korkeakoulujen SIMHE-palvelut) kautta. Mikäli kielitaito ei riitä, hänet ohjataan omaa tasoa vastaavalle kielikurssille.

Jotta voi toimia laillistetussa terveydenhuollon ammatissa, pitää saada Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta eli Valvirasta laillistus ja rekisteröinti. Laillistaminen edellyttää täydennysopintoja.

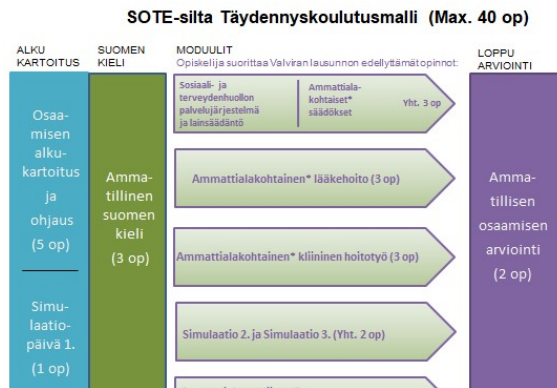
Hakija voi aloittaa täydennysopinnot, kun hänellä on YKI keskitason todistus suomenkielestä (YKI 3-4) ja Valviran lausunto koulutuksen vastaavuudesta suomalaisen ammattipätevyyteen.

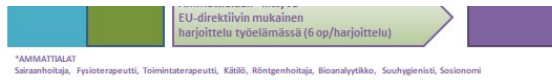
Valviran prosessissa hakija hakee Valvirasta oikeutta harjoittaa ammatiaan Suomessa. Valvira tarkistaa tutkintotodistuksen oikeellisuuden. Valvira voi myöntää ammatinharjoittamisoikeuden automaattisen tunnistamisen perusteella tai pyytää tutkinnosta lausunnon ammattikorkeakoululta.

Ammattikorkeakoulu ottaa lausunnonsaan kantaa, miten hakijan koulutusta tulee täydentää, jotta se vastaa suomalaista koulutusta. Lausuntojen keskittäminen on tehty Metropolia AMK:lle. Valvira määrää lausunnon perusteella hakijalle lisäopinnot.

SOTE-silta täydennyskoulutusmalli

Mallista on kehitetty hankkeen aikana monta versiota (viimeisin malli: kuva 3). Mallia testataan ja kehitetään käytännössä jatkuvasti. Hankkeessa on nyt mukana jo 90 sairaanhoitajaa ja 10 muuta terveysalan ammattilaista.

Kuva 3. Sote-silta-opinnot.

Arviointi ja ohjaus

Täydennyskoulutusmallin ydinosa on yksilöllinen arviointi ja ohjaus. Hakijan osaamisesta tehdään laaja kartoitus. Siinä selvitetään ammatillista osaamista suhteessa suomalaiseen vasta valmistuneen sairaanhoitajan ammatillisen osaamisen tasoon. Tarkastellaan myös suomen kielen taidon tasoa.

Alkukartoituksen tavoitteena on, että täydennyskouluttava tunnistaa omaa osaamistaan, vahvuuksiaan ja kehitettäviä alueitaan. Jokaiselle tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Se pohjautuu Valviran lausuntoon.

Hakija ohjataan eteenpäin moduulimallisiin täydennysopintoihin. Samalla tuetaan saavuttamaan riittävä suomen kielen osaaminen integroituna ammatilliseen osaamiseen.

SOTE-sillan moduulioinnit

SOTE-sillan täydennyskoulutusmalli on enintään neljäkymmentä opintopistettä. Opiskelija suorittaa opinnot omaa tahtia. Vaadittavat täydennyskoulutusmoduulit voi suorittaa keskimäärin puolessa vuodessa. Moduuleissa suoritetaan Valviran lausunnossa määrittämät vaadittavat teoria- ja kliiniset opinnot.

Täydennyskoulutusmallissa olevat moduulit ovat seuraavat:

- osaamisen alkukartoitus ja ohjaus sekä simulaatio
- ammatillinen suomen kieli
- sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja lainsäädäntö sekä ammatilakohtaiset säädökset
- ammattialakohtainen lääkehoito
- ammattialakohtainen kliininen hoitotyö
- simulaatiot
- ammattialaan liittyvä EU-direktiivin mukainen harjoittelu työelämässä
- ammatillisen osaamisen arviointi simuloitussa loppukokeessa.

Opinnot sisältävät pääasiassa verkko-opintoja Moodle-oppimisympäristössä sekä muutamia kontaktipäiviä. Kontaktipäivien sisältöinä on alkukartoitukset ja simulaatiot. Niissä katsotaan opiskelijan kliinistä osaamista sekä suomen kielen osaamista. Simulaatiot ovat tärkeä osa täydennyskoulutusta. Yksi simulaatiopäivä on osa alkukartoitusta. Kaksi muuta simulaatiopäivää sovitaan erikseen ennen harjoitteluun menoa.

"Kliininen harjoittelu on ohjattua harjoittelua työelämän aidoissa ympäristöissä alan ammattilaisten ohjaamana."

Tässä moduulissa hakija suorittaa EU-direktiivin määräämät harjoittelut Valviran lausunnon mukaisesti. Pyritään hankkimaan sellaiset harjoittelupaikat, joissa opiskelijan kielitaito sekä Valviran edellyttämä ammatillinen osaaminen lisääntyvät.

Kielitietoisesti rakennettuja kokonaisuuksia

Koko SOTE-silta-malli on rakennettu kielitietoisesta ajattelun mukaan. Jokainen opettaja on siis myös kielenopettaja kaikissa moduulioinnissa. Ammattiosaaminen ja suomen kieli on integroitu kaikissa moduuleissa. Suomen kielen opettaja on mukana myös kliinisessä harjoittelussa. Pyrkimyksenä on myös, että harjoittelunohjaajat ja harjoittelupaikkojen koko henkilökunta toimisivat kielitietoisemmin. Kielitietoisuus on laaja käsite. Sote-sillassa se tarkoittaa suomen kielen opettajan lisäksi ammattiaineen opettajan antamaa ohjausta ja tukea kielen ja ammattiaineen oppimisessa.

Opiskelijalle on erittäin haastavaa samaan aikaan opiskella suomea, jonka avulla hän myös opiskelee uusia ammatillisia sisältöjä ja vaativia hoitotyön viestintätilanteita.

"Kielitietoista toimintaa SOTE-sillassa tukee yhteisopettajuus, jossa suomen kielen opettaja ja ammatinopettaja toimivat yhdessä verkkoitehtävien suunnittelussa ja toteutuksessa sekä arvioinnissa."

Opintojen pedagogisissa ratkaisuissa korostuu yhteisopettajuuden lisäksi opiskelijan yksilöllinen ohjaus.

Kun hakija on suorittanut hyväksytysti vaadittavat täydennysopinnot hän saa todistuksen täydennysopinnoista. Sen jälkeen hän voi hakea Valviralta laillistusta ja oikeutta harjoittaa terveydenhuollon laillistettua ammattia.

Kuva 4. Raija Sairanen ja Tiina Hirard esittelemässä Sotesiltaa kv-vieraille.

Haasteiden kautta eteenpäin

Moodlen käyttö elektronisena oppimisolustana ei ollut kaikille kouluttajille eikä opiskelijoille tuttu. Sen opettelu vei alussa paljon energiaa. Lapin AMK:n verkkopedagogiikan asiantuntijat olivat tukena.

Hankeanomuksen suunnitteluvaiheessa ei voinut tietää, miten hanke lähtee etenemään. Alussa tuli turhautumista, koska ei edetty nopeasti. Suunnitelmaa ei voitu toteuttaa kirjaimellisesti, koska todellisuus ja käytäntö muutti sitä.

Hanketoimijoiden ydinryhmässä keskusteltiin paljon tästä. Kehiteltiin useita versioita alkuperäisestä mallista. Jaettiin vastuuta ja selkiinnytettiin työnjakoa moduulien toteutuksessa.

Perustettiin pedagoginen tiimi hankkeessa mukana olevien neljän ammattikorkeakoulun opettajien välille. Tiimissä kehitetään yhdessä moduuleja ja simulaatioita.

Yhteistyö Valviran kanssa on ollut koko ajan aktiivista. Yhteistyö ministeriöiden (TEM, STM ja OKM) kanssa on alkanut. Hankkeen kustannustehokkuuslaskelmia on tehty ja niitä esitetty päättäjille. Niin Sairaanhoidtajaliitto kuin Tehykin ovat olleet myötämielisiä SOTE-sillalle. Hankkeen ohjausryhmä on tukenut hankkeen etenemistä.

Hanke päättyy syyskuussa 2020. Hankkeen tavoitteena on ollut alusta asti tulla kansalliseksi malliksi, jota toteutetaan keskitetysti hankkeessa olevissa neljässä ammattikorkeakoulussa. Rahoitusvaihtoehdot hankkeen jälkeen ovat kuitenkin vielä epävarmat.

Artikkeli on kirjoitettu selkokielen periaatteiden hengessä. Selkokieli-sanalla voidaan tarkoittaa selkeämpää yleiskieltä, ja artikkelimme kielenkäyttö on lähempänä tällaista tapaa kuin varsinaista selkokieltä.

Mitä on selkokieli

Selkokieli tarkoittaa suomea, jonka sisältö, sanasto ja rakenteet ovat yksinkertaisempia kuin yleiskielessä. Selkokieli on saavutettavaa kieltä: jokaisella on oikeus saada tietoa ymmärrettävästi. Selkokieli on tarkoitettu ihmisille, joiden on vaikea ymmärtää yleiskieltä.

- kerro asiat konkreettisesti
- selitä sanat tai käsitteet, joita yleiskielisessä tekstissä ei välttämättä selittäisi (joskus sekin olisi tarpeen; vaikkapa kielitietoisuuden selitys)
- kiinnitä huomio tekstin selkeään ulkoasuun
- kirjoita lyhyempiä virkeitä
- käytä vähemmän sivulauseita
- vältä vaikeita lauserakenteita (esimerkiksi lauseenvastikkeita)
- käytä lyhyitä sanoja (suomessa todellinen haaste!)
- vältä lyhenteitä ja metaforisia ilmaisuja
- valitse tavallisimpia taivutusmuotoja
- vältä kieltoimuotoja, samoin määritekasaumia

Selkotehtävien lähtökohdista ovat yleiskielen kielenhuollon ja oikeinkirjoituksen ohjeet.

Lisätietoa seuraavilta sivustoilta

Kielitaitotasokuvaukset:

<http://www02.oph.fi/ops/taivotasoasteikko.pdf>

Mitä on kielitietoisuus?

<https://www.helsinki.fi/fi/unitube/video/9a4750dc-ceb3-456c-9702-a9f46064f288>

Mitä on selkokieli?

<https://selkokeskus.fi/selkokieli/>

SIMHE:

<https://www.oph.fi/fi/korkeakoulujen-simhe-palvelut>

SITRAn neljä teesiä:

<https://media.sitra.fi/2019/02/06165242/kohti-osaamisen-aikaa.pdf>

SOTE-silta-hanke:

www.metropolia.fi/sote-silta

TEHY-lehden artikkeli:

<https://www.tehylehtiarkisto.fi/lehti/20190904/#page/14>

15.02.2020

